

Dorpsraden Lob van Gennep

p.a. J.F. de Kreuk
Zandheide 4
6596 BS Milsbeek

12 mei 2020

Aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat,
mevrouw C. van Nieuwenhuizen
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Betreft: Lob van Gennep en schadevergoeding

Geachte mevrouw Van Nieuwenhuizen,

Namens de in het gebied Lob van Gennep werkzame Dorpsraden van Middelaar-Plasmolen, Milsbeek, Ottersum en Ven-Zelderheide, vraag ik uw aandacht voor het volgende.

Het MIRT-project Lob van Gennep wil het zo aangeduide gebied bestemmen en inrichten voor waterberging bij de meest extreme waterafvoer van de Maas. Dit met het oogmerk de inspanningen en kosten voor dijkversterking stroomafwaarts - langs de Bedijkte Maas - te beperken. In onze dorpen heeft dit voornemen grote ongerustheid teweeggebracht over wat die bestemming gaat betekenen voor de bewoningscondities en -omstandigheden in het gebied, en over de rampzalige gevolgen voor levens, have en goed ingeval het gebied onder water komt te staan.

Een belangrijke factor hierbij is, dat in hoge mate onduidelijk is of de bewoners van het gebied in geval van overstroming enigerlei, laat staan een substantiële, aanspraak zullen kunnen maken op vergoeding van de schade die zij dan zullen lijden. De bewoners is immers voorgehouden, dat zij vandaag de dag al wonen en werken in het 'winterbed' (hierna: rivierbed) van de Maas. Daarom zouden zij ten aanzien van overstromingsschade aan bouwwerken die tot stand zijn gebracht na 19 april 1996 (afkondiging van de Beleidslijn grote rivieren) ook nu al geen aanspraak kunnen maken op enigerlei schadevergoeding onder de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts).

De Dorpsraden zetten in het vervolg van deze brief hun zorgen en opvattingen hierover uiteen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen (1) de overwogen bestemming van de Lob van Gennep als waterbergingsgebied en (2) de huidige status van de Lob van Gennep als (vermeend) deel van het rivierbed van de Maas.

1 Bestemming van de Lob van Gennep als waterbergingsgebied

In opdracht van de Stuurgroep Lob van Gennep heeft Pels Rijcken Advocaten het onderwerp schadevergoeding onderzocht. Het onderzoeksrapport ('Onderzoek mogelijkheden schadevergoeding bij overstroming door extreem hoogwater' d.d. 13 december 2020) laat uitkomen, dat de voorhanden wettelijke voorzieningen dienaangaande - 'nadeelcompensatie' op basis van de Waterwet, 'tegemoetkoming' op basis van de Wts - weinig zekerheid bieden. Niet alleen pakken ze heel verschillend uit al naar gelang de wijze waarop de inrichting van de Lob van Gennep gestalte zal krijgen, maar - belangrijker - ze zijn met allerlei 'mitsen en maren' omgeven, waaronder de

uitzonderingsclausule van artikel 4, lid 3 (aanhef en onderdeel e) Wts.

Deze onzekerheid is, vinden de Dorpsraden, ten opzichte van de bewoners van gebieden die voor waterberging zijn of zullen worden bestemd, onverantwoord, ongepast en onacceptabel. Als de Lob van Gennep voor waterberging wordt bestemd, dient dit immers een waterstaatsbelang van nationale aard: waterveiligheid voor het hele stroomafwaarts gelegen deel van het stroomgebied van de Maas. Het kan dan toch niet zo zijn, dat het aan die bestemming verbonden schaderisico geheel of gedeeltelijk door de lokale bevolking zou moeten worden gedragen.

De Dorpsraden achten de huidige wettelijke voorzieningen betreffende schadevergoeding daarom, in ieder geval voor waterbergingsgebieden, ontoereikend.

Intussen lijkt het de Dorpsraden ontoelaatbaar dat de Lob van Gennep voor waterberging wordt bestemd onder handhaving van zijn (al dan niet vermeende) status van rivierbed. De wetgever heeft immers (artikel 1 Waterwet) een formele route vastgesteld voor kwalificering van een gebied als waterbergingsgebied: niet via de Waterwet, maar via de Wet op de ruimtelijke ordening, met de uitdrukkelijke bepaling dat de status van 'bergingsgebied' zich niet laat verenigen met die van (onderdeel van een) oppervlaktewaterlichaam en, bijgevolg, ook niet met die van rivierbed. Dit impliceert dat met de formele toekenning van de status van bergingsgebied aan een bepaald gebied, de uitzonderingsclausule van de Wts in dat gebied niet langer van toepassing kan zijn.

De Dorpsraden achten het ontoelaatbaar dat de Lob van Gennep wordt bestemd voor waterberging onder handhaving van zijn (al dan niet vermeende) status als rivierbed.

Hiermee is overigens niet gezegd, dat de Dorpsraden zouden kunnen instemmen met de aanwijzing van de Lob van Gennep als bergingsgebied. Een standpunt hierover kan pas worden ingenomen aan de hand van een ter visie te leggen volledig uitgewerkt en gemotiveerd besluitvoornemen. Evenmin mag u aannemen dat de Dorpsraden, zolang de Lob van Gennep nog niet formeel als bergingsgebied is aangewezen, vrede zouden hebben met bestempeling van het gebied tot deel van het rivierbed van de Maas.

2 De huidige wettelijke status van de Lob van Gennep

Intussen vinden de Dorpsraden het onaanvaardbaar dat de Lob van Gennep voor waterberging wordt bestemd onder handhaving van zijn (al dan niet vermeende) status van rivierbed. Opmerkelijk genoeg werd het gebied pas in 2001, met het op de Wet beheer rijkswaterstaatswerken gebaseerde Besluit Rijkswaterstaatswerken, formeel tot rivierbed bestempeld. En thans, na de inwerkingtreding van de nieuwe Waterwet (2009), is het dubieus of de Lob van Gennep wel op systematisch deugdelijke wijze op basis van die wet als deel van het oppervlaktewaterlichaam Maas verankerd is. Een door de Dorpsraden ingestelde werkgroep heeft zijn twijfel hierover beargumenteerd in een aan het Projectteam Lob van Gennep gecommuniceerde nota .

Het is voor de bewoners van de Lob van Gennep ronduit onbegrijpelijk en onacceptabel, dat zij bij overstroming van het gebied geen aanspraak zouden kunnen maken op een tegemoetkoming in de schade aan hun woningen op grond van de Wts, omdat hun woningen - hoewel gelegen binnen de dijken en andere waterkeringen - toch geacht zouden moeten worden 'in het rivierbed' te zijn gebouwd. Verondersteld al, dat dit de huidige situatie zou zijn (zie vorige alinea), dan nog moet onder ogen worden gezien dat verreweg de meeste inwoners hiervan niet op de hoogte waren. Van overheidszijde werd de bevolking over een dussdanige statusverandering van het gebied en de implicaties daarvan in 1996 en/of 2001 geraadpleegd noch geïnformeerd. Daarbij komt dat de

(aspirant-)inwoners van de dorpskernen waren vrijgesteld van de verplichting om voor bouw of verbouw van een opstal een vergunning bij Rijkswaterstaat aan te vragen. Evenmin gaven de voor het gebied vastgestelde bestemmingsplannen een aanwijzing dat men bij bouw of verbouw van de woning in een dorpskern aan de slag ging in het rivierbed van de Maas.

De uitsluitingsclausule van de Wet tegemoetkoming schade bij rampen werkt naar de mening van de Dorpsraden oneerlijk uit ten aanzien van binnendijks gelegen, van oudsher bewoonde, maar ter wille van waterberging tot rivierbed bestempelde of te bestempelen gebieden. Dit betreft niet alleen de Lob van Gennep, maar evenzeer soortgelijke binnendijkse gebieden elders in Limburg. Mensen elders in Nederland worden daarentegen niet door de uitsluitingsclausule geraakt; zij wonen achter de dijken (binnendijks), maar niet - zoals in Limburg - desondanks in het rivierbed.

De Dorpsraden verzoeken u daarom dringend om aan de Lob van Gennep - en soortgelijke gebieden elders langs de Maas - de status van rivierbed te onthouden c.q. te ontnemen. Het gevolg zal zijn dat degenen die achter een primaire waterkering wonen en werken niet (meer) geraakt zullen worden door de eerder vermelde, aan die status verbonden uitsluitingsclausule van de Wts.

Met vriendelijke groet,

J.F. de Kreuk
Secretaris dorpsraad Milsbeek

Kopie aan:
Stuurgroep Lob van Gennep
Gedeputeerde Staten Limburg
Provinciale Staten Limburg
Burgemeester en Wethouders Mook en Middelaar
Burgemeester en Wethouders Gennep
Gemeenteraad Mook en Middelaar
Gemeenteraad Gennep
Dagelijks bestuur Waterschap Limburg
Algemeen bestuur Waterschap Limburg

Bijlagen:
Machtiging dorpsraad Middelaar Plasmolen
Machtiging dorpsraad Milsbeek
Machtiging dorpsraad Ottersum
Machtiging dorpsraad Ven-Zelderheide